

Для України вкрай важливим є розуміння й поглиблений аналіз асиметричності регіонального боргового ландшафту задля розроблення й реалізації Стратегії управління державним боргом.

Література

1. A world of debt. A growing burden to global prosperity. UN Global Crisis Response Group. July 2023. 16 p. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osgmisc_2023d4_en.pdf
2. Addressing Public Debt Challenges to Effectively Pursue the Sdgs: Regional Perspectives. Policy Brief. April 2023. ESCAP/1-PB/34. 2023. 24 p. URL: <https://www.unescap.org/kp/2023/addressing-public-debt-regional-perspectives>
3. Economic and Social Survey of Asia and the Pacific 2023. Rethinking Public Debt for the Sustainable Development Goals. United Nations Publication. 2023. ST/ESCAP/3080. 164 p. URL: <https://www.unescap.org/kp/2023/economic-and-social-survey-asia-and-pacific-2023-rethinking-public-debt-sustainable>
4. Public debt and development distress in Latin America and the Caribbean. United Nations publication. LC/TS.2023/20. ECLAC. 2023. 55 p. URL: <https://www.cepal.org/en/publications/48910-public-debt-and-development-distress-latin-america-and-caribbean>

References

1. A world of debt. A growing burden to global prosperity. (July 2023). UN Global Crisis Response Group. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/osgmisc_2023d4_en.pdf
2. Addressing Public Debt Challenges to Effectively Pursue the Sdgs: Regional Perspectives. Policy Brief.. (April 2023). ESCAP/1-PB/34. URL: <https://www.unescap.org/kp/2023/addressing-public-debt-regional-perspectives>
3. Economic and Social Survey of Asia and the Pacific 2023. Rethinking Public Debt for the Sustainable Development Goals. (2023). United Nations Publication. ST/ESCAP/3080. URL: <https://www.unescap.org/kp/2023/economic-and-social-survey-asia-and-pacific-2023-rethinking-public-debt-sustainable>
4. Public debt and development distress in Latin America and the Caribbean (2023). United Nations publication. LC/TS.2023/20. ECLAC. URL: <https://www.cepal.org/en/publications/48910-public-debt-and-development-distress-latin-america-and-caribbean>

Бондаревська К.В.

д.е.н., професор

Борисенко М.С.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

СОЦІАЛЬНІ РИЗИКИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні характеризується цілим рядом проблем та викликів та має кризовий характер. Російсько-українська війна, яка триває вже багато років, принесла на українські землі

низку проблем: економічних, політичних, соціальних. Варто зауважити, що суспільство відчуває вплив соціальних ризиків завжди, але саме у часи війни вони загострюються і стають більш значущими.

Термін “соціальні ризики” виник ще у другій половині ХХ століття і використовувався у соціології та ряді інших соціальних наук. Його введення приписують французькому соціологові П’єру Бурдьє – саме він використовував термін для означення можливих факторів негативного впливу на соціальні групи.

У сучасній соціології термін “соціальні ризики” можна охарактеризувати, як можливі ситуації або явища, що мають негативний вплив на соціальні групи або суспільства в цілому. Зазвичай соціальні явища пов’язані з економічними проблемами, конфліктами, нерівністю а також природними катастрофами [1].

Соціальні ризики ідентифікують та досліджують з метою вияву потенційної загрози для суспільства та розробки можливих рішень. Також дослідження ризиків допомагає визначати та впроваджувати нові програми у сфері соціального захисту та соціального забезпечення.

Розглянемо окремі види соціальних ризиків, зокрема ті з них, які мають суттєвий вплив на населення України в сучасних умовах. Особливої уваги заслуговує необхідність оцінки впливу та наслідків війни, що спричиняє посилення цілого ряду ризиків, як економічного, так і соціального характеру. Так, до суто економічних ризиків сьогодення слід віднести погіршення фінансово-економічної ситуації у контексті погіршення основних макроекономічних показників, підвищення рівня інфляції, знецінення національної валюти, зниження рівня реальних доходів населення. У свою чергу, соціальні ризики напряму пов’язані з економічними: зростання безробіття та поширення бідності населення, зниження рівня та якості життя, збільшення кількості біженців та внутрішньо переміщених осіб, кількості осіб з інвалідністю та військовослужбовців, які потребують відповідного захисту з боку держави та соціальних виплат.

Наразі Україна має величезну кількість втрат, починаючи з загиблих і закінчуючи тими, хто втратив домівки та близьких. Багато людей з України зараз мають статус біженців. Так, станом на 28 березня 2023 року кількість зареєстрованих біженців з України досягла 5 млн. 8,28 тис. (рис. 1). Найбільше біженців зараз перебуває у Польщі і складає близько 1 млн 577 тис. [2]

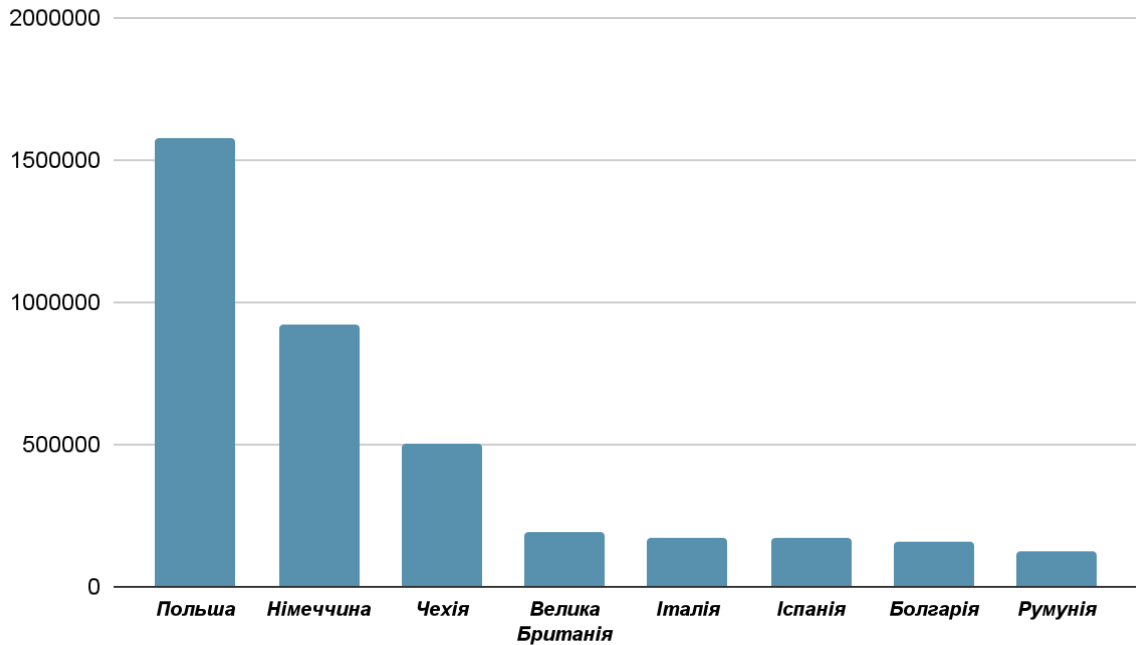

Рис. 1 Кількість біженців з України станом на 28.03.2023 р.
Джерело: побудовано за даними [2]

Особливої уваги потребують ризики у сфері охорони здоров'я та освіти. Медичної реабілітації наразі потребує величезна кількість військових та цивільних осіб, постраждалих від наслідків бойових дій та окупації територій. Неможливість отримувати та захищати свої права на освіту притаманна багатьом дітям та підліткам, яким довелося покинути свої домівки, а решті доводиться отримувати освіту дистанційно, що може негативно впливати на їх освоєння матеріалу та отримання соціальних навичок. Враховуючи погіршення фінансування сфер освіти та охорони здоров'я, можемо спрогнозувати посилення дії та наслідків зазначених ризиків соціального характеру.

Згідно ЗУ «Про Державний бюджет України на 2023 рік» (ст. 14) можна проаналізувати розподіл коштів, отриманих до спеціального фонду Державного бюджету України. У першому пункті зазначено спрямування коштів на реалізацію Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю. Таким чином держава страхує людей з інвалідністю від соціальних ризиків. Також у цій статті зазначено спрямування коштів до фонду ліквідації наслідків збройної агресії, що є способом полегшення негативного впливу соціальних ризиків [3].

Таким чином, можна зробити висновок про важливість державної фінансової підтримки заходів, спрямованих на зменшення впливу соціальних

ризиків на суспільство. Важливу роль при цьому відіграє оцінка фактичної ситуації та проблем соціально-економічного характеру, визначення перспектив нейтралізації соціальних ризиків на майбутнє та розробка пріоритетів післявоєнного відновлення України.

Література

1. Березіна С.Б. Соціальні ризики – сучасна проблема людства / С.Б. Березіна // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. №5(17). С. 165–172.
2. Operation Data Portal: Ukraine Refugee Situation URL: https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine#_ga=2.228732760.514168680.1646989952-176134281.1646551413
3. Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України; Бюджет, Розподіл, Перелік від 03.11.2022 № 2710-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>

Бородіна О.А.
к.н. держ. упр.
Інститут економіки промисловості НАН України
м. Київ, Україна

ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОВОЄННОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Кліматична нейтральність і "зелений" перехід - сучасні тренди розвитку ЄС. В найближчі роки виробництво "зеленої" енергії для внутрішніх потреб та експорту до ЄС стане одним із пріоритетних напрямків розвитку української економіки. Європа переходить до декарбонізованої енергетичної системи і водень – це один з варіантів масштабної декарбонізації ряду секторів: транспорт, промисловість, будівництво. Українська держава підтримала амбітний план ЄС – досягнення кліматичної нейтральності. Так, Національний план з енергетики та клімату до 2030 року (НПЕК), розробка якого передбачена ПКМУ від 19 серпня 2023 р. N 924¹, має стати одним з елементів базової безпекової основи повоєнного відновлення країни. Ситуацію актуалізує ще й той факт, що у межах повоєнного відновлення Україні доведеться відбудувувати деякі галузі промисловості практично з нуля. Важливо, щоб ця відбудова була якісним перетворенням, інноваційною модернізацією.

Декарбонізація, мінімізація вуглецевих викидів, перехід на альтернативні джерела енергії – центральні елементи європейського

---

¹ <https://ips.ligazakon.net/document/KP230924>